

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sof@regeringskansliet.se

Vårdföretagarnas remissvar (SOU 2021:93) Från delar till helhet

En reform för samordnade, behovsanpassade och personcentrerade insatser till personer med samsjuklighet. Delbetänkande av samsjuklighetsutredningen.

Vårdföretagarna lämnar härmed ett remissvar över SOU 2021:93 Från delar till helhet.

Inledning

Vårdföretagarna är en arbetsgivar- och branschorganisation för privata vård- och omsorgsgivare. Vårdföretagarna har cirka 2000 medlemsföretag med över 100 000 årsanställda. Bland Vårdföretagarnas medlemsföretag finns såväl stora som små företag som på olika sätt arbetar med gruppen samsjukliga. Vårdföretagarnas medlemmar är bundna av kollektivavtal. Våra medlemmar är verksamma över hela landet.

Bland Vårdföretagarnas medlemsföretag finns stor kompetens och erfarenhet inom samsjuklighet. Vårdföretagarna vill därför lämna nedanstående synpunkter på utredningens förslag.

Angående utredningens arbetssätt vill Vårdföretagarna berömma den transparens med vilket utredningen har arbetat, där man löpande beskrivit inriktningen på sina förslag och gett olika intressenter möjlighet att reflektera och komma med synpunkter på dessa. Vi menar att detta arbetssätt bidrar till såväl ökad kvalitet som förankring och bör tjäna som förebild för liknande utredningsuppdrag framöver.

Vårdföretagarnas synpunkter

Vårdföretagarna vill inledningsvis framföra att detta är en efterlängtd utredning bland våra medlemsföretag, bland såväl deras målgrupper som medarbetare. Flera av våra medlemsföretag har under utredningens arbete getts möjlighet att komma med inspel till utredningen, vilket vi uppskattar. Vi vill också lyfta fram betydelsen, på ett såväl principiellt som praktiskt plan, av att utredningen också vänt sig direkt till gruppen samsjukliga. Det kan tyckas självklart i dag, men förtjänar av historiska skäl likväl ett positivt omnämnande.

Utredningen vill komma till rätta med flera brister i den vård och omsorg som riktar sig till människor med samsjuklighet. Lösningarna utgår från ökad personcentrering, behovsanpassning och samordning. Vårdföretagarna instämmer i dessa utgångspunkter. Nedan kommenterar vi de utredningsförslag vi ser får en direkt betydelse för våra medlemsföretags arbetssätt och därmed för deras brukare/patienter.

- *All behandling av skadligt bruk och beroende ska vara ett ansvar för regionernas hälso- och sjukvård.*
- *Behandling för skadligt bruk och beroende ska ges samordnat med behandling för andra psykiatriska tillstånd.*

Vårdföretagarna tillstyrker dessa förslag. En tydlig, renodlad ansvarsfördelning är nödvändig för att säkerställa att målgruppen får den vård den behöver. Vi delar utredningens uppfattning att staten tydligare än i dag bör reglera ansvarsfördelningen mellan huvudmännen, men samtidigt bidra till långsiktiga förutsättningar för regional och kommunal samverkan. Behandling för personer med samsjuklighet måste ges samlat, vilket motverkas av en uppdelning mellan olika huvudmän, liksom av en uppdelning av behandling för skadligt bruk och beroende och behandling för andra psykiatriska tillstånd. Ett tydligt helhetsperspektiv och helhetsgrepp kring individens situation är nödvändigt.

- *Regionerna ska ta ansvar för hälso- och sjukvårdsinsatser på hem för vård eller boende (HVB) men HVB är fortsatt en socialtjänstinsats.*

Vårdföretagarna tillstyrker detta. HVB bedrivs ofta i privat regi. Kommunen är huvudman. Förslaget innebär att omsorgsverksamheten som sker på HVB förblir ett kommunalt ansvar, men att hälso- och sjukvårdsinsatser på HVB är ett tydligt regionalt ansvar. Det bör noteras att hälso- och sjukvårdsinsatser på HVB redan i dag är ett regionalt ansvar, och att utredningens förslag utgår från det faktum att regionerna i dagsläget endast i undantagsfall tar det ansvaret.

En alternativ möjlig lösning vore att överföra ansvaret för HVB för personer med samsjuklighet till regionerna. Vårdföretagarna menar dock att grunden i HVB är omsorgsinsatsen som är ett tydligt kommunalt ansvar, och att den lösning utredningen föreslår är en bättre väg att gå.

Vår uppfattning är att individen generellt gynnas av att befinna sig i ordinarie hälso- och sjukvårdssystem och missgynnas av att det byggs parallella processer för vård inom ramen för vårdnivån. Ett samverkansavtal mellan HVB och den lokala områdesansvariga vårdcentralen, utifrån vilket vården samordnas och prioriteras, kan vara en effektiv lösning.

Förtydligandet av regionernas ansvar för hälso- och sjukvårdsinsatser på HVB, som utredningen föreslår ska ske genom reglering i HSL, kommer att gagna patienterna i form av ökad kvalitet och helhetsperspektiv kring vårdinsatserna. Utredaren föreslår också att det ska upprättas en individuell plan för alla som placeras på HVB, och att regionerna får ett betalningsansvar om de inte planerar och svarar för hälso- och sjukvårdsinsatser. Detta innebär att betalningsansvaret kan avtalas bort, vilket ger en flexibilitet i lösningsmöjligheterna men en tydlig ansvarsfördelning. Vårdföretagarna tillstyrker en sådan hantering.

Utredningen påtalar vidare möjligheten för regioner och kommuner att genomföra gemensamma upphandlingar av HVB, utifrån sina respektive ansvarsområden. Vårdföretagarna delar uppfattningen att detta är ett sätt att med bibehållen tydlighet samordna och säkerställa att individen får det stöd som de olika huvudmännen bär ansvaret för.

För att säkerställa att regionerna tar ansvar för och samverkar kring hälso- och sjukvårdsinsatserna föreslår utredningen ett schablonbaserat betalningsansvar, där regionen ska stå för 40 procent av den genomsnittliga dygnskostnaden för HVB-placering i riket. Vårdföretagarna har inga synpunkter på den exakta nivån men delar uppfattningen att det är viktigt att skapa incitament för ansvarstagande och samverkan.

Avslutning

Vårdföretagarna instämmer i utredningens beskrivning av dagens brister i vården och omsorgen för personer med samsjuklighet. Vi har i det ovanstående enbart valt att kommentera de förslag som får direkt påverkan på våra medlemsföretags arbets sätt och därmed på deras brukare/patienter. Vi vill dock avslutningsvis betona vikten av att de målbilder och ingångsvärden som utredningen ställt upp förverkligas genom reformer på området.

Vårdföretagarna har härutöver inga ytterligare synpunkter.

Med vänlig hälsning,

Antje Dederling
Förbundsdirektör
Vårdföretagarna

Natasa Ristic Davidson
Ida Ingerö
Näringspolitiska experter